

Täysistunto

Keskiviikko 10.6.2026 klo 14.06—18.03

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain ja rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2026 vp
Valiokunnan mietintö PuVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on puolustusvaliokunnan mietintö PuVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Autto, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.47 **Heikki Autto kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen lyhyesti puolustusvaliokunnan pitkän mietinnön hallituksen esityksestä laiksi ydinenergiain ja rikoslain muuttamisesta. Puolustusvaliokunnan mietinnössä ehdotettuja muutoksia ei perustella vain yhdellä syyllä vaan laajalla kokonaisuudella, joka liittyy Suomen muuttuneeseen turvallisuusympäristöön, Nato-jäsenyyteen, pelotteen uskottavuuteen, kansalliseen päätösvaltaan sekä Suomen asemaan osana läntistä puolustusyhteisöä — siis siihen, miten Suomi pidetään parhaiten turvassa.

Nykyinen ydinräjähteitä koskeva sääntely on laadittu täysin toisenlaisessa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä kuin siinä, missä Suomi nykyisin toimii. Ydinräjähteitä koskeva kieltä säädettiin 1980-luvun lopulla aikana, jolloin sääntelyn taustalla vaikuttivat kylmän sodan olosuhteet sekä tarve estää Neuvostoliiton mahdollisuus käyttää YYA-sopimusta perusteena ydinaseiden tuomiselle Suomen alueelle.

Suomen Nato-jäsenyyttä haettaessa arvioitiin, ettei jäsenyys sellaisenaan edellyttäisi ydinaseita koskevan kansallisen lainsäädännön muuttamista. Tilannekuva on kuitenkin tarkentunut jäsenyyden myötä. Suomella on nyt täysjäsenenä pääsy liittokunnan ydinasepolitiikkaa käsittelevän ydinasepolitiikan suunnitteluryhmän, Nuclear Planning Groupin, työskentelyyn sekä ydinpelotetta koskevaan käytännön suunnitteluun. Jäsenyyden aikana saatu kokemus, lisääntynyt tieto ja parempi ymmärrys liittokunnan toimintatavoista ovat osoittaneet, että ydinräjähteitä koskevan lakitasoisen kiellon suhdetta Naton yhteiseen puolustukseen ja pelotteeseen on perusteltua arvioida uudelleen.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, siihen liittynyt ydinaseuhkailu sekä Euroopan turvallisuusjärjestyksen murros ovat lisänneet ydinpelotteen merkitystä. Samanaikaisesti Nato on vahvistanut ydinpelotteeseensa liittyvää suunnittelua, harjoittelua ja toimintavalmiutta tavalla, jollaista ei ole nähty vuosikymmeniin. Valiokunta korostaa mietinnössään, että uskottava pelote rakentuu rauhan aikana. Sen perusteena ovat suunnittelu, harjoittelu, toimin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

tavalmius sekä aivan erityisesti liittokunnan toimintavapaus erilaisissa turvallisuustilanteissa. Pelotteen tarkoituksena on ennalta estää kriisien ja sotien syntyminen. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, ettei kansallinen lainsäädäntö rajoita liittokunnan puolustuksen toimintavaihtoehtoja tai heikennä pelotteen uskottavuutta — pelotteen, joka on myös Suomen viimekätinen turva.

Suomen asema Naton jäsenenä on poikkeuksellisen merkittävä. Suomi muodostaa noin puolet maarajasta Venäjän kanssa. Tämän vuoksi Suomen lainsäädännöllä on tavanomaisista suurempi strateginen merkitys koko liittokunnan puolustuksen uskottavuudelle. Suomi voi omilla ratkaisullaan joko vahvistaa tai heikentää yhteistä pelotetta, eikä vastuuta sen uskottavuudesta voida jättää yksinomaan ydinasevaltojen kannettavaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta käsittelee mietinnössään laajasti myös Naton ydinasepelotteen luonnetta. Pelote ei muodostu pelkästään asejärjestelmistä, vaan siihen kuuluvat poliittinen päätöksenteko, operatiivinen suunnittelu, harjoitustoiminta, komentorakenteet sekä strateginen viestintä. Keskeinen osa pelotetta on niin sanottu strateginen epä-määräisyys, kansankielellä voisi sanoa hämmäisyys. Mahdolliselle vastustajalle ei pidä syntyä varmuutta siitä, mitä toimintavaihtoehtoja liittokunnalla on käytettävissään eri tilanteissa.

Mietinnössä arvioidaan myös Suomen ja Yhdysvaltojen välistä puolustusyhteistyösopimusta. Valiokunta toteaa, että sopimukseen sisältyvä konsultointimekanismi turvaa Suomen suvereniteetin ja kansallisen kannanmuodostuksen myös jatkossa. Lakimuutos ei poista Suomen päätösvaltaa eikä mahdollista toimintaa Suomen alueella ilman Suomen omaa hyväksyntää. Valiokunta katsoo, että Suomen täysivaltaisuus säilyy muuttumattomana. Tämä oli myös ulkoasiainvaliokunnan lausunnossaan esittämä arvio asiasta.

Tärkeä osa mietintöä koskee kansallista päätöksentekoa. Nato toimii jäsenmaidensa yksimielisyyden pohjalta. Suomi muodostaa aina omat kantansa kansallisesti, ja tarvittaessa asiat käsitellään ylimmän valtionjohdon tasolla TP-UTVAssa. Eduskunnan tiedonsaantioikeus turvataan perustuslain mukaisesti. Valiokunta korostaa erityisesti ennakoivan, riittävän ja säännöllisen tiedonannon merkitystä eduskunnalle.

Valiokunta on tarkastellut mietinnössään huolellisesti myös Suomen kansainvälisiä velvoitteita. Hallituksen esitys ei muuta Suomen asemaa ydinsulkusopimuksen mukaisena ydinaseettomana valtiona. Suomi ei hanki ydinaseita eikä luovu sitoutumisestaan asevalvontaan ja -riisuntaan, ydinaseiden leviämisen estämiseen tai ydinaseriisunnan edistämiseen. Uskottava puolustus ja aktiivinen asevalvontapolitiikka eivät ole ristiriidassa keskenään vaan täydentävät toisiaan.

Mietinnössä kiinnitetään huomiota myös pohjoismaiseen näkökulmaan. Ruotsilla, Norjalla ja Tanskalla ei ole Suomen nykyisen kaltaista ehdotonta lakitasoista kieltoa. Sääntelyn muuttaminen tuo Suomen lähemmäksi muiden Pohjoismaiden linjaa ja vahvistaa edellytyksiä yhteispohjoismaiselle puolustusyhteistyölle sekä yhteiselle turvallisuuspoliittiselle viestinnälle.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta toteaa yhteenvetona, että uskottava pelote rakentuu todellisesta suorituskyvystä, sen uskottavuudesta sekä siitä viestimisestä mahdolliselle vastustajalle. Lakimuutoksen tarkoituksena on varmistaa, ettei kansallinen lainsäädäntö rajoita liittokunnan puolustuksen toimintavapautta tilanteessa, jossa Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut olennaisesti. Samalla valiokunta korostaa tarvetta viestiä kansalaisille selkeästi, ettei lakimuutos tee Suomesta ydinasevaltiota eikä itsessään tarkoita ydinaseiden sijoittamista Suomeen. On hyvä myös selkeästi todeta, että valiokunnan kuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

lemien asiantuntijoiden enemmistö arvioi, ettei lakimuutos lisää riskiä ydinaseiden käytöstä Suomea kohtaan, vaan muutos kaikinensa parantaa Suomen turvallisuutta.

Näillä perusteilla puolustusvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä ehdottaa, että eduskunta hyväksyy lakiehdotukset mietinnössä esitetyssä muodossa. Sosiaalidemokraatit, vihreät ja vasemmistoliitto jättivät mietintöön yhteisen vastalauseen, jota heidän edustajansa varmasti tarkemmin keskustelussa avaavat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä. — Ja sitten edustaja Hänninen.

16.54 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme yhtä vakavimmista ja herkimmin väärin ymmärretyistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. Keskustelemme ydinaseista. Siksi tästä asiasta on puhuttava rauhallisesti, täsmällisesti ja tosiasioihin perustuen. [Mika Karin välihuuto] Tällä esityksellä ei päätetä ydinaseiden sijoittamisesta Suomeen, eikä Suomi ole ryhtymässä ydinasevaltioksi. Suomi on ydinaseeton maa, eikä tämä lakimuutos muuta sitä asiaa. Se on tärkeää muistaa, kun käymme tätä keskustelua.

Arvoisa puhemies! Se, mitä tässä esityksessä tehdään, on Suomen lainsäädännön päivittäminen vastaamaan sitä turvallisuuspoliittista todellisuutta, jossa Suomi elää nyt. Voimassa oleva ydinenergialain kielto on peräisin 1980-luvulta, siis ajalta, jolloin Suomi oli sotilaallisesti liittoutumaton ja Euroopan turvallisuustilanne oli perustavanlaatuisesti toisenlainen. Nyt Suomi on Naton jäsen. Nato on puolustusliitto, jonka pelote ja yhteinen puolustus perustuvat useiden tekijöiden kokonaisuuteen. Ydinpelote on osa tätä kokonaisuutta, ei siksi, että sitä haluttaisiin käyttää, vaan juuri siksi, että sitä ei tarvitsisi koskaan käyttää. Pelotteen perimmäinen tarkoitus on estää sota.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen ydin on siinä, että Suomen oma lainsäädäntö ei saa muodostua esteeksi liittokunnan yhteisen puolustuksen suunnittelulle, uskottavuudelle tai toimeenpanolle. Muutos on tarkkarajainen. Ydinräjähteiden hankkiminen, valmistaminen, kehittäminen ja räjäyttämisen säilyvät rikoksina. Terroristinen toiminta pysyy raskaasti kriminalisoituna. Kansainväliset velvoitteemme, kuten ydinsulkusopimus ja ydinkoekieltosopimus, sitovat Suomea aivan kuten ennenkin. Puolustusvaliokunta on esitystä käsitellessään aivan oikein korostanut päätöksenteon kansallisuutta. Vain me voimme Suomessa päättää siitä, millä ehdoilla toimitaan.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuspolitiikan tärkein tehtävä on estää se, ettei Suomi koskaan joutuisi sodan kohteeksi. Ennaltaehkäisevä, uskottava pelote on juuri tätä varten. Se suojaa suomalaisia koteja, perheitä ja arkea. Se antaa selkeän viestin siitä, että Suomeen kohdistuva sotilaallinen painostus ei ole hyväksyttävää eikä kannatettavaa. Samalla Suomi jatkaa vahvaa työtä asevalvonnan, -riisun ja ydinaseiden leviämisen estämisen puolesta. Nämä tavoitteet eivät ole ristiriidassa uskottavan puolustuksen kanssa, vaan ne kulkevat rinnakkain.

Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä harkittuna, tarkkaan rajattuna ja turvallisuusympäristön muutokset huomioivana. Se ei lisää ydinaseita Suomeen tai maailmaan, mutta se vahvistaa Suomen turvallisuutta ja asemaa luotettavana liittolaisena. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

16.59 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa suomalaisten ja Suomen turvallisuudesta huolehtiminen on yksi keskeisimmistä tehtävistämme. Siksi ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka muodostavat kokonaisuuden, jonka vaalimiseen on perinteisesti pyritty löytämään mahdollisimman laaja parlamentaarinen tuki. Tämä ei ole estänyt kriittistä keskustelua tai erilaisten näkemysten esittämistä, ja hyvä niin.

Valitettavasti tämän esityksen kohdalla tästä pitkän linjan toimintaperiaatteesta tehtiin poikkeus. Esityksen valmisteluvaihe toteutettiin ilman varsinaista parlamentaarista yhteistyötä. Kun poliittiset peruslinjaukset lyödään ensin tiukasti kiinni ja niistä tiedotetaan suulle yleisölle, on selvää, että tämän jälkeen on vaikea käydä aitoa parlamentaarista neuvonpitoa yksityiskohdista tai vaihtoehtoista, joita esityksessä käsitellään hyvin lyhyesti.

Esitys on monella tapaa historiallinen. Se merkitsee suurta muutosta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkään linjaan. Tosiasia on, että esitys avaa oven ydinaseille Suomen maaperälle. Myös tästä näkökulmasta ennakoivan parlamentaarisen valmistelun puute on ilmeinen.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto oli mukana valiokunnan mietintöön jätetyssä vastalauseessa, joka esittää lakiesityksen hylkäämistä. Puolueemme pitkä linja on tukenut ajatusta, jonka mukaan joukkotuhouhosen käytön ja roolin laajentaminen ei lisää turvallisuutta vaan pikemminkin kasvattaa niiden luomaa uhkaa.

On totta, että Nato-jäsenyyden myötä myös ydinasepolitiikka on tullut meitä lähemmäksi. Kuitenkin silloin, kun Suomi liittyi Natoon ja kun DCA-sopimusta käsiteltiin, minkäänlaista muutostarvetta ydinenergialainsäädännössämme ei nähty. Nyt tämän esityksen kanssa on tultu eduskuntaan kovalla vauhdilla, vaikka varsinaista kiirettä ei ole. Käsittääkseni Suomi on Nato-maana kuulunut ydinasepelotteen piiriin siinä missä muutkin jäsenmaat. Käsittääkseni lainsäädäntömme ei ole estänyt osallistumista Naton toimintaan.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin kaksi seikkaa, jotka hallituksen esityksestä ja valiokunnan mietinnöstä joko puuttuvat tai jäävät avoimiksi.

Ensinnäkin ydinaserajoitteiden purkamista ei voi typistää vain Nato-tekniiseksi asiaksi, vaikka tällaista kuvaa on pyritty antamaan. Tähän liittyen vaikutuksia ja lainsäädäntöesitykseen sisältyviä riskejä käsitellään hyvin ohuesti. Olinkin eilen hieman ihmeissäni, kun puolustusministeri vähätteli niitä tutkijoita ja järjestöjä, jotka aivan aiheellisesti käsitelivät näitä seikkoja lausunnossaan ja nostivat niitä esiin. On epärehellistä ajatella, ettei yhden ihmiskunnan tuhoisimman keksinnön rajoitteiden purkamiseen liittyisi kysymyksiä, joita esityksessä olisi ollut syytä käsitellä nykyistä perusteellisemmin.

Toiseksi haluan nostaa esiin sen, että kun tämä esitys toteutuessaan avaa oven esimerkiksi ydinaseiden kauttakululle, kansanvallan näkökulmasta on välttämätöntä ymmärtää, miten ja missä asiaa koskevat päätökset tehdään. Esimerkiksi DCA-sopimuksen rooli jää tässä kokonaisuudessa epäselväksi: mikä on mahdollista sen puitteissa?

Koko sopimuksen henki liittyy olennaisesti luottamukseen, ei konsensukseen. Suomen lainsäädännön noudattamisen sijasta Yhdysvalloilta edellytetään Suomen lainsäädännön ja näkökantojen kunnioittamista. Konsultaatiomenettelyn käytännön teho jää siis osin arvailujen varaan etenkin, kun lainsäädäntömme ydinaseiden kohdalla rapistuu. Toisaalta on myös perusteltua kysyä, millaista luottamusta Naton ydinpelotetta hallussaan pitävään Yhdysvaltoihin voidaan näinä päivinä osoittaa.

Myös ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon tulossa oleva kirjaus ei varsinaisesti muuta asian laitaa. Rauhan määrittely jää avoimeksi, ja toisaalta sijoittamisen rajaamisella ei suljeta pois kauttakulun mahdollisuutta, joka on todennäköisempi vaihtoehto. Itse lain-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

säädännössä oleva sana ”puolustusyhteistyö” tukee myös osaltaan tätä mahdollisuutta, kun sen merkitys voi olla hyvinkin laaja.

Arvoisa rouva puhemies! Eripura esityksen kohdalla syntyy sen välttämättömyydestä. Itse perustelen kielteistä kantaani niin ydinaseisiin liittyvillä eksistentiaalisilla kysymyksillä kuin myös sillä, että en usko Suomen turvallisuuden heikentyvän, jos nykyainsäädäntö pysyisi voimassa ja ydinaseiden täyskielto voimassa. Suomessa tässä salissa tehdään todella paljon turvallisuuden takaamiseksi nyt ja jatkossakin, mutta ydinaseet eivät ole se suunta, johon itse uskon.

Lopuksi totean alkuun viitaten, että parlamentarismien vaalimiselle on tarpeensa, ja olen hyvilläni siitä, että puolustusvaliokunta muistutti asiasta mietintönsä lopuksi. On hyvä muistaa, että päivät tulevat politiikassa peräkkäin ja ulko- ja turvallisuuspolitiikka on jatkuvaa hienosäätöä, jota on syytä tehdä mahdollisimman laajassa rintamassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo poissa. — Edustaja Yrttiaho.

17.05 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista, etteivät ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta ole kumpikaan avanneet niitä ulkoisia tekijöitä ja tahoja, jotka saivat Suomen hallituksen muuttamaan kantansa ydinaserajoitusten poistamiseen. Moni saattaa luulla, että kyse on vain presidentti Alexander Stubbin ja pääministeri Petteri Orpon hallituksen hankkeesta. On annettu ymmärtää, että ydinasekiellon poistamisen idea syntyi Suomessa eikä sotilasliitto Natolla ja ennen muuta Yhdysvalloilla olisi mitään tekemistä koko asiassa. Mutta tähän ei ole totta.

Suunnitelma hajasijoittaa Yhdysvaltain taktisia ydinaseita on tullut Yhdysvalloista, ja se käyttää Naton niin sanottua ydinaseiden jakopolitiikkaa yhtenä hajasijoittamisen välineenä. Ulkoasiainvaliokunta mainitsee kyllä ne rikoslakiin esitetyt poikkeuserusteet, ”jotka oikeuttavat ydinräjähteen tuomisen Suomeen taikka sen kuljettamisen, toimittamisen tai hallussapidon Suomessa”. Kyse on silloin Naton yhteisestä puolustuksesta tai puolustusyhteistyöstä Naton yhteisen puolustuksen tai puolustusyhteistyön nojalla. Suomennettuna monimutkaiselta kuulostava lause tarkoittaa sitä, että ydinaseita voidaan sijoittaa Suomeen silloin, kun Yhdysvallat pitää sitä tarpeellisena, joko Naton hyväksymänä tai ilman sitä DCA-sopimuksen nojalla Yhdysvaltain päätöksellä.

Ulkoasiainvaliokunta väläyttää lausunnossaan Naton vaikutusta näihin asioihin toteamalla, että Suomen osallistuttua Naton niin sanotun ydinsuunnitteluryhmän toimintaan ”on ilmennyt perusteita, joiden vuoksi Suomen ydinräjähteitä koskevaa lakitasoista kieltoa on syytä tarkastella uudelleen”. Mutta ydinaseiden hajasijoittamista ei kuitenkaan haluta tässäkään avoimesti mainita.

Ulkoasiainvaliokunta myös väittää, ettei Suomella ennen Nato-jäsenyyttä ollut käytännössä mahdollisuutta arvioida täysimääräisesti, ”missä määrin voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö voisi rajoittaa liittokunnan yhteiseen puolustukseen liittyviä järjestelyjä tai suunnittelua”. No, Nato on tässä dilemmassa mitä ilmeisimmin nyt Suomea auttanut. Keskusteluja ja neuvotteluja, joita Orpon hallitus on kertonut käyneensä Nato-liittolaisten ja ennen muuta Yhdysvaltain kanssa, ei ole avattu eduskunnalle lainkaan. Näin on peitetty se, että ohje muuttaa lainsäädäntöä, siis poistaa ydinasekielto Suomen laista, on tullut ennen muuta Yhdysvalloista.

Ydinasekiellon poistamista perusteltaessa hallitus vetoaa siihen, että Suomi liittyi Nattoon ilman rajoitteita. Samalla muistutetaan, että Euroopan turvallisuusympäristö on Uk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

rainan sodan myötä ”heikentynyt perustavanlaatuisesti” ja että Venäjä on korostanut ydinaseiden merkitystä strategisessa pelotteessaan. Tämä Venäjän uhalla pelottelu on keskeisesti esillä siksi, että ydinasekiellon purkamiselle saataisiin tukea myös kansalaisilta, jotka suhtautuivat hyvin varauksellisesti ja kielteisesti tähän hankkeeseen. Muutosta perustellaan myös sillä, että ”jokaisen Nato-maan on osallistuttava aktiivisesti toimiin, joilla Naton yhteistä pelotetta kehitetään ja vahvistetaan”.

Ulkoasiainvaliokunta toteaa Naton vahvistaneen vuodesta 2022 lähtien ydinpelotettaan. Puolustusvaliokunta toteaa vielä avoimemmin, että ”viimeisen kolmen neljän vuoden aikana Natossa on tehty ydinaseisiin liittyvän suunnittelun kehittämiseksi enemmän kuin kylmän sodan jälkeisenä aikana yhteensä”. Se, mikä molemmilta valiokunnilta jää kertomatta, on se, että Yhdysvaltain aloitteesta ja johdolla Nato on päättänyt tukea ydinaseiden hajasijoittamista. Se on myös syy siihen, miksi ydinasekielto aiotaan poistaa Suomen lainsäädännöstä ja aiotaan mahdollistaa ydinaseiden sijoittaminen maamme alueelle.

Puolustusvaliokunnan mietintöön jätetyssä vastalauseessa hajasijoitus mainitaan toteamalla, että ”hallituksen esityksen taustalla vaikuttavat suunnitelmat ydinaseitten hajauttamisesta kriisiaikoina”, mutta valiokunta ei omassa mietinnössään kerro asiasta mitään. Yhdysvaltain ja Suomen keskinäinen, molempia maita juridisesti sitova ja velvoittava DCA-sopimus on ydinaseiden hajasijoittamisen kannalta keskeisin sopimus. Ulkoasiainvaliokuntakin toteaa, ettei sopimus suoraan kiellä ydinräjähteiden tuomista Suomen alueelle tai sijoittamista Suomeen. Valiokunta kuitenkin väittää totuudenvastaisesti, ettei ydinasekiellon kumoaminen poista Suomen päätösvaltaa ydinräjähteitä koskevissa kysymyksissä eikä vaikuta Suomen täysivaltaisuuteen. Tämä ei ole totta. Jos Yhdysvallat haluaa sijoittaa ydinaseita Suomeen, se myös tekee niin Suomen päätöksistä riippumatta.

Hallitus toistaa myös jo vuonna 2024 esittämänsä perättömän väitteen, ettei ”Yhdysvalloilla ole suunnitelmaa, aikomusta tai syytä sijoittaa ydinaseita uusiin maihin”. Myös ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta näyttävät uskovan tähän väitteeseen. Puolustusvaliokunta jopa väittää, ettei Yhdysvallat halua muuttaa nykyisiä ydinaseiden sijoituspaikkoja. Sekä hallitus että valiokunnat sulkevat silmänsä siltä tosiasialta, että Yhdysvallat on parhaillaan sijoittamassa ydinaseitaan Britanniassa oleviin tukikohtiinsa. Pohdinnassa on ydinaseiden sijoittaminen myös eräisiin muihin maihin, kuten Puolaan ja Liettuaan. Myös Viro on jo ilmaissut valmiutensa ottaa vastaan amerikkalaisia ydinaseita. Eikä ole poissuljettu sekään, että Aasiassa eräät valtiot sallisivat Yhdysvaltain ydinaseet jatkossa maaperällään.

Vastalauseessaan puolustusvaliokunnan mietintöön vasemmistopuolueet ja vihreät toteavat, että Suomen ja Yhdysvaltojen solmimassa DCA-sopimuksessa ei ole kirjauksia ydinaseista, koska DCA-sopimus neuvoteltiin tilanteessa, jossa Yhdysvaltojen ydinaseiden tuominen Suomeen ei ollut laillisesti mahdollista. Ydinasekiellon poistaminen laista jättää vastalauseen allekirjoittajien mielestä jatkossa ”suuremman tilan myös vaihtoehdolle, jossa Suomen kansallinen päätöksenteko ei ole ratkaisevaa”. He aivan oikein muistuttavat myös siitä, että esitetyt lakimuutokset olisivat omiaan kasvattamaan sitä mahdollisuutta, että jossain tilanteessa Suomen alueelle voitaisiin tuoda ydinase ilman Suomen nimenomaista hyväksyntää, ja näinhän asia on.

Kun ulkoasiainvaliokunnan vasemmistopuolueet ja vihreät jättivät 2. kesäkuuta eriävän mielipiteen valiokunnan lausuntoon, he tekivät myös tärkeän johtopäätöksen. ”Mikäli kielto nyt poistetaan, Suomen strateginen asema muuttuu tavalla, joka edellyttäisi ydinasekirjausten lisäämistä DCA-sopimukseen.” Puolustusvaliokunnan mietintöön jätetyssä vasta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

lauseessa tällaista mainintaa ei ole, ja hieman ihmettelen, että siinä ei lopulta ole päädytty samaan johtopäätökseen kuin ulkoasiainvaliokunnan vasemmistopuolueet ja vihreät.

Puhemies! Omasta mielestäni olisi olennaisen tärkeää, että DCA-sopimukseen kirjattaisiin tulevaisuudessa ydinasekielto. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

17.13 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisat kollegat! Meille sosiaalidemokraateille tärkeintä on Suomen ja suomalaisten turvallisuuden varmistaminen kaikissa erilaisissa tilanteissa. Kun Suomen turvallisuusympäristö muuttui helmikuussa 2022 perustavanlaatuisella tavalla, veimme pääministeripuolueena Suomen puolustusliitto Naton jäseneksi. Kolmen vuoden ajan Suomi on ollut Naton jäsen ja täysimääräisesti Naton ydinasepelotteen suojassa ja myös mukana ydinasesuunnittelussa. Suomen liittyessä Natoon tai liittymisen jälkeisinä vuosina ei tullut esille sellaisia seikkoja, joiden mukaan Suomen ydinenergialain rajoitukset olisivat olleet este Suomen kuulumiselle ydinpelotteen suojaan taikka Suomen osallistumiselle ydinpelotteen suunnitteluun.

Arvoisa puhemies! Hallitus on perustellut lainsäädännön rajoitusten poistamista Suomen turvallisuuden lisäämisellä. On selvää, että Suomen turvallisuudesta huolehtiminen on meille kaikille yhteinen asia, se on meidän kaikkien ykkösprioriteetti. Onkin valitettavaa, ettei hallituksen esityksessä tai puolustusvaliokunnan mietinnössä riittävällä tavalla vastattu niihin huoliin ja riskeihin, jotka muutokset voivat aiheuttaa. Näitä riskejä tuotiin esiin useammassa asiantuntijakuulemisessa ja kirjallisessa lausunnossa, niin kuin edustaja Furuholm tuolla oman puheenvuoronsa aikana myös esiin toi. Kun otetaan huomioon Suomen maantieteellisestä sijainnista johtuva erityispiirre, olisi ollut perusteltua näitä riskejä kattavammin arvioida.

Rouva puhemies! Hallitus perustelee muutosta Suomen viemisellä pohjoismaiselle linjalle, mutta asia on perustellusti nähtävissä myös toisinpäin. Muissa Pohjoismaissa ydinaseita koskevat sitoumukset ovat Suomen selontekokirjaukseen verrattuna vahvempia. Esimerkiksi Tanskalla ja Norjalla on kirjaukset DCA-sopimuksissa, joiden myötä näihin maihin ei sijoiteta ydinaseita rauhan aikana. Ruotsissa on myös Suomea tiukempi kirjaus ydinaseiden sijoittamisesta sen DCA-sopimusta koskevassa hallituksen esityksen perusteissa. Meillä ollaan tekemässä kirjaus vain nyt samaan aikaan eduskunnan käsittelyssä olevaan ajankohtaiselontekoon. Kirjauksen mukaan Suomi ei aio sijoittaa ydinaseita alueelleen rauhan aikana.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämät lainsäädäntömuutokset jättävät useita avoimia kysymyksiä koskien poikkeusedellytyksiä sekä mahdollista päätöksentekomenettelyä, joilla ydinaseita voitaisiin tuoda Suomen alueelle, ja mikä on eduskunnan, parlamentin, rooli tässä prosessissa.

Lopuksi on todettava, että meillä Suomessa on vuosikymmeniä ollut voimassa perinne siitä, että keskeisistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista kysymyksistä keskustellaan ennalta puolueiden kesken yli hallitus-oppositio-rajojen. Tätä historiallista taustaa vasten onkin valitettavaa, että ydinenergialakiin esitettyjen muutosten valmistelun osalta hallitus on tästä 80 vuoden pitkästä perinteestä poikennut. Olisi äärimmäisen tärkeää, että näin perustavaa laatua olevissa turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä pyrittäisiin yhteiseen keskusteluun ja hyödynnettäisiin sitä hyvin arvokasta parlamentaarista katetta, mitä meillä Suomessa on vuosikymmeniä vaalittu. Arvostan tässä yhteydessä kuitenkin sitä, että puolustusva-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

liokunta jätti tästä asiasta hallitukselle muistutuksen valiokunnan mietinnössä. Arvostan tätä suuresti.

Edellä mainituista perusteluista johtuen toisessa käsittelyssä tulemme esittämään lakiehdotusten hylkäämistä jättämämme vastalauseen mukaisesti. Tähän vastalauseeseen yhtyivät vihreiden ja vasemmistoliiton eduskuntaryhmät. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.18 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On erittäin isosta asiasta kysymys: voisi ajatella, että jos ydinaseitten sijoittaminen Suomeen ei ole laintasoinen asia, niin mikä sitten tässä maassa on. Tämä on minusta semmoinen periaatteellinen kysymys, kun katsotaan. Tämä on niin valtava kysymys kaiken kaikkiaan, kun tätä mietitään pitkässä juoksussa Suomen osalta.

Meillä on ollut pitkään perinne siitä, että keskeisistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista kysymyksistä keskustellaan ennalta puolueiden kesken yli hallitus—oppositiorajojen. Tätä pitkää historiaa vasten on valitettavaa, että tätä ydinenergialakia ei pystytty rakentamaan sillä tavalla, että tästä perinteestä olisi voitu pitää kiinni ja löytää yhteinen ratkaisu.

Suomen nykyinenkin lainsäädäntö on mahdollistanut Suomelle täysimääräisen mukanaolon Naton ydinasepelotteessa ja ydinasesuunnittelussa. Yhdysvaltojen ydinaseita on ollut sijoitettuna Eurooppaan osana Naton ydinpelotetta. Myös Naton jäsenmaat, joiden alueelle ei ole sijoitettu ydinaseita, kuuluvat niin kutsutun ydinsateenvarjon piiriin. Ydinaseet suojaavat tarvittaessa Suomea riippumatta näiden sijainnista.

Hallituksen esityksessä keskeinen peruste muutokselle tähän on, että esityksellä parannetaan pelotetta ja ennaltaehkäistään sotilaallisen voiman käyttöä Suomea, sen liittolaisia ja koko liittokuntaa vastaan. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan arvioitu lainsäädäntöön tehtävien muutosten tuomia riskejä tai mahdollisia heikennyksiä Suomen turvallisuuspoliittiseen asemaan, ja tätä arviota olisi pitänyt tehdä.

Myös muihin Pohjoismaihin kun verrataan, voidaan todeta, että rajoitusten poistamisella laista ja selonteon tasolla linjattavana kannanottona viedään tätä hallituksen mielestä pohjoismaiseen suuntaan, mutta on kuitenkin huomattava, että Suomen lähtökohdat poikkeavat merkittäväällä tavalla muista Pohjoismaista. Muissa Pohjoismaissa ydinaseita koskevat sitoumukset ovat Suomen selontekokirjaukseen verrattuna vahvempia. Islannissa on voimassa Suomen nykyistä ydinenergialakia vastaavaa lainsäädäntöä. Tanskalla ja Norjalla on DCA-sopimuksissa kirjaukset, joiden myötä näihin maihin ei sijoiteta ydinaseita rauhan aikana.

Arvoisa rouva puhemies! DCA-sopimuksessa Suomen ja Yhdysvaltojen välillä ei ole mainittu kirjauksia ydinaseista, koska DCA-sopimus neuvoteltiin tilanteessa, jossa Yhdysvaltojen ydinaseiden tuominen Suomeen ei ollut laillisesti mahdollista. Tämä oli tilanne, kun sopimusta tehtiin. Nyt kun tätä vapautetaan tällä hallituksen esityksellä, niin miten jatkossa sitten, kun tilanne muuttuu, nämä lakimuutokset vaikuttavat siihen: kasvattavatko ne sitä mahdollisuutta, että jossain tilanteessa Suomen alueelle voitaisiin tuoda ydinase ilman Suomen nimenomaista hyväksyntää?

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ydinaselainsäädännön löyhentäminen ja ydinaseiden salliminen Suomen alueella toimisi myös Suomen pitkäaikaisen ydinaserajoituksia ja aseistariisuntaa edistävän linjan vastaisesti. Tämä suunta meidän pitäisi aina muistaa. Me

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

olemme työskennelleet tämän puolesta vuosikymmeniä, ja nyt tähän linjaan ollaan tekevässä yksipuolisesti täällä eduskunnassa muutos.

Arvoisa rouva puhemies! Siksi tuen tätä valiokunnan vastalauseetta, ja sen osalta siinä on nostettu hyvin esiin ne syyt, miksi tähän ei pitäisi mennä yksipuolisella päätöksellä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.23 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Lyly tunnetaan varsin aktiivisena ja taitavana salikeskustelijana, mutta nyt en aivan saanut kiinni, millä tavoin hän nyt tässä tarkoittaa, että tähän ei pitäisi mennä yksipuolisella päätöksellä. Eihän kukaan muu voi päättää Suomen lainsäädännöstä kuin suomalaiset, joille valta tässä maassa kuuluu, ja suomalaisia kokoontuvat edustamaan kansanedustajat tänne valtiopäiville, eli kyllä Suomen täytyy tietysti itse kantaa vastuu omista asioistaan, omasta lainsäädännöstään.

Ehkä myös siihen, kun edustaja Kari esitteli näitä vastalauseeseen keskeisiä näkökulmia, haluaisin todeta sen, että tosiaan aiemmin, kun Suomi kumppanimaana ei ole päässyt mukaan tähän Nuclear Planning Groupin ja sen erilaisten alaryhmien toimintaan, meillä ei ole ollut sitä näkymää siihen, miten tämä pelote ja siihen liittyvät eri ulottuvuudet käytännössä muodostetaan. Nyt kun olemme Naton jäseniä, niin ymmärrys on kypsynyt siihen, että jotta tuo Naton yhteinen pelote — jonka piirissä totta kai jokainen Nato-jäsenmaa on, Suomikin on ollut tähän asti — minkä yhdessä rakennamme, on mahdollisimman vahva, Suomen turvallisuuden kannalta, turvallisuutemme vahvistamiseksi, Suomen edun mukaista on tehdä omaan lainsäädäntöömme nämä muutokset.

Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Yrttiaho puheessaan käsitteli tätä käytännön ydinasepolitiikan toteutusta. Mielestäni nämä ovat sen kaltaisia turvaluokiteltuja asioita, että niihin ei voi kyllä täällä salikeskustelussa oikein ottaa kantaa. Varmasti esimerkiksi ulkomainen lehdistö spekuloi erilaisia asioita, mutta mielestäni Suomen eduskunnan ei ole hyvä tällaisiin spekulatioihin osallistua, vaan meidän tehtävämme on kuulla näissä asioissa maan parhaita asiantuntijoita ja perustaa omat päätöksemme siihen, mitä Suomen parhaat asiantuntijat pystyvät näistä sanomaan.

Siksi, rouva puhemies, ehkä totean myös vielä sen, että todella ne asiantuntijat, jotka Suomessa ovat päässeet myös tämän turvaluokitellun tiedon äärelle, näkevät, että tämä lakimuutos vahvistaa Suomen turvallisuutta. Ehkä tässä oppositiopuolueiden vastalauseessaan esiin ottamat riskit ja viittaukset asiantuntijoihin, jotka ovat tuoneet tämänkaltaisia näkökulmia esiin, liittyvät sitten esimerkiksi kansalaisjärjestöjen, jotka on siis perustettu vastustamaan esimerkiksi ydinaseita, tai tutkijoiden, jotka ovat tehneet työuraansa — siinänsä ansiokasta työuraa varmasti — juuri rauhantutkimuksen parissa eli lähtökohtaisesti vastustaen ydinaseita... Tämänäkökulmien toimijoiden toimesta. Sinänsähän kaikki asiantuntijalausunnat, jotka kaikille valiokunnille on toimitettu, ovat kyllä kirjallista aineistoa. Niihin voi tutustua sitten ja jokainen tehdä niistä omat johtopäätöksensä. Mutta asiantuntijat, siis laaja enemmistö, ovat sitä mieltä, että tämä esitettävä lainsäädäntö vahvistaa kaikilta osin Suomen turvallisuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

17.27 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tuossa heti oman puheenvuoroni jälkeen tuli tämmöinen kuin ”ilman parlamentaarista yhteistyötä”, ja kyllä minä olen kokenut, että tässä maassa ja tässä salissa on nimenomaan sitä parlamentaarista yhteistyötä tehty erityisesti kansallisen turvallisuuden asioissa. On tietysti ihan selkeä asia, että meillä tässä maassa on myös hallitus, joka lähtee käsittelemään asioita, ja näillä asioilla on hyvä olla jonkunlainen pohjaesitys. Voi tietysti lähteä keskustelemaan, mutta tämä ei ole se tila, missä käydään kansallisen turvallisuuden ydinkysymyksistä niitä keskusteluja.

Minä olen kuitenkin tässä seurannut asiaa viimeisten kuukausien aikana, ja minä uskon, että lähes kaikilla on ollut kyllä mahdollisuus päästä sen tiedon ääreen, joka niille ihmisille ja päättäjille kuuluu. Eli kyllä asioista on päästy keskustelemaan ennen lopullista päätöksentekoa. Tässä käydään sitä keskustelua. Tietysti harmittaa, että kun puhutaan äärimmäisen tärkeästä asiasta, niin väkeä on nyt tämän verran, eli kaksi kappaletta on täältä hallituksen puolelta ja neljä kappaletta sieltä opposition puolelta, mutta me on koettu kuitenkin, että tämä asia on meille tärkeä. Eli tietoa on saatu, kaikki ryhmät ja tarvittavat tahot ovat saaneet suljetuissa tiloissa tietoa, ja jos joku väittää, ettei ole tarpeeksi tietoa, niin sitä kyllä tulee ja sitä kaadetaan — ei meidän osalta eikä taholta, vaan tässä maassa on ihan ammattilaisia, jotka pystyvät kertomaan, mitä nämä asiat pitävät sisällään. Totta kai ne ovat myös luottamuksellisia tai salaisia asioita, ja niitä ei avata tässä salissa. Eli tämä hetki on kyllä ihan erityisen tärkeä hetki, jossa voidaan kuunnella ja kuulla, ja uskon, että myös puolustusvaliokunnan puheenjohtajalla on ammattitaitoa tämän asian suhteen, mitä ollaan päättämässä ja mitä ei.

Otetaan vielä tuo, edustaja Yrttiaho, kun käytitte tämmöistä termiä, että ”valiokunta kertoo totuuden vastaisesti”. Kun sitä valehdella-sanaahan ei saa sanoa eikä käyttää, niin en käytä nytkään sitä, mutta väittääkö edustaja Yrttiaho, että puolustusvaliokunta tai valiokunnan puheenjohtaja Heikki Autto puhuu totuuden vastaisesti? Minusta se on aika raju väite tämmöisessä hetkessä. Yrttiaho myös kertoi, että DCA-sopimukseen tulisi kirjata jälkeensä erillinen kielto ydinaseista. No, en minä ole yleensä itsekään henkilökohtaisesti, jos joitakin asioita olen sopinut, jälkeensä kirjoitellut jotakin sinne sopimukseen. Ei sillä tavalla arvioida noita asioita. Mutta uskon, että kun sopimukset tehdään, niin niihin kirjaetaan ne tarvittavat tiedot ja asiat eikä niitä sen jälkeen lisäillä tai oteta pois.

Sanon tähän ihan lopuksi, että Suomi ja suomalaiset ja me täällä eduskunnassa päätämme tämän maan tulevaisuuden myös tässä asiassa, ja se tulee olemaan selkeä ja kirkas. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

17.30 **Mika Kari sd:** Arvoisa rouva puhemies! Itse olen kanssa pitkään ollut puolustusvaliokunnassa, ja voin sanoa, että jos silloin vuonna 2011, kun siellä aloitin, olisin itselleni sanonut, että kun Suomessa päätetään ydinaseista, niin meillä on paikalla vain kuusi kansanedustajaa näistä asioista keskustelemassa... On toki vielä toinenkin vaihe, ja toivon, että tähän keskusteluun osallistuu useampikin kollega.

Vuodesta 23 asti olemme olleet puolustusliiton ydinasesuunnittelussa ja sitoutuneet tähän Nato-työhön jopa esimerkiksi satsaamalla maanpuolustukseen, aikaa mutta myös rahaa, ja erityisesti rahaa vielä seuraavan hallituksen ajalle. Tältä hallitukselta ollaan enemmänkin nyt saatu yhdessä rakennettua hallitus- ja oppositio puolueiden välillä yhteistyötä tuleville vuosille, mutta käytännössä tulevien vuosien rahoitus on sitten seuraavan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

hallituksen kannettavana. Tähän ydinasesuunnitteluun me olemme siis osallistuneet kolmen vuoden ajan, ja sitä kautta olemme kolmen vuoden aikana keränneet tietoa. Valiokunnan puheenjohtaja, arvostamani kansanedustaja Heikki Autto tuossa viittasi omassa puheenvuorossaan vielä siihen aikaan, kun olimme kumppaneina, mutta kyllä tähän kolmeen vuoteenkin liittyy paljon oppimisprosesseja näiden asioiden osalta. Nyt kun vaalikausi jo kaartaa loppusuoralle, niin kuin puolustusministeri Häkkänenkin on todennut, asiallahan ei sinänsä hänenkään mukaansa ole kiire, mutta asiassa kuitenkin nyt on kovasti kiirehditty jo alkumetreiltä asti.

Asiantuntijakuulemisen osalta haluan kuitenkin sanoa sen, että nämä kriittiset puheenvuorot on ymmärrettävä myös sitä taustaa vasten, että hallituksen asiantuntijat pääsevät yksityiskohtiin kiinni mutta niin me kansanedustajat kuin monet asiantuntijatkin joudumme arvioimaan näitä enemmän tai vähemmän sen turvaluokan takaa, jonka tämä asia luonnollisesti myös vaatii. Minusta on myös kyseenalaista vähätellä meidän yliopistotutkijoita, meidän asiantuntijoita, jotka näiden asioiden parissa ovat jopa tehneet kokonaisen elämäntyön, vain pelkästään ikään kuin jollain tavalla ulkopuolisiksi ja periaatteellisiksi vastustajiksi. En ymmärrä sen tyyppistä puheenpartta. Sanon samalla myös, että en aina ymmärrä tietenkään kaikkea muutakaan, eikä keneltäkään meiltä voi yli vaatia, ja edustaja Yrttiahon puheenvuorossa käyttämiä tiettyjä asioita en luonnollisesti myöskään voi allekirjoittaa. On pidettävä tässä pää kylmänä ja venettä keikuttamatta kuljettava eteenpäin, mutta tuotava myös niitä epäkohtia, joita tässä asian käsittelyssä on ollut asiallisesti esillä, [Puhemies koottaa] liittämättä Suomea minkäänlaiseen muuhun spekulatioon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

17.33 Johannes Yrttiaho vas: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Olen katsonut perustuslaki-valiokunnan lausuntoon jättämässäni eriävässä mielipiteessä, että nämä ydinaserajoitusten purkamiset ovat ristiriidassa perustuslain takaaman Suomen täysivaltaisuuden kanssa. Ydinaseiden tuomisesta Suomen alueelle tai kuljettamisesta Suomen alueen kautta ei seuraisi minkäänlaista Suomen määräysvaltaa suhteessa niihin. Tällainen määräysvalta olisi itse asiassa ydinsulkusopimuksen 2 artiklan vastainen järjestely. On huomattava, että Naton ydinasevaltioiden ydinaseet ovat aina niiden kansallisia ydinaseita ja kansallisten päätösten piirissä. Suomella ei ole minkäänlaista päätösvaltaa niiden suhteen. Tämän lakimuutoksen myötä ydinaseen maahantuonnin, kuljettamisen tai varastoinnin sallittavuus riippuisi nimenomaan puolustusyhteistyötä koskevasta päätöksenteosta. Puolustusyhteistyöllä viitataan erityisesti Suomen ja Yhdysvaltojen välillä solmittuun DCA-sopimukseen, jossa vieraille valtiolle eli Yhdysvalloille annetaan oikeus tuoda Suomeen aseita, muuta kalustoa ja joukkoja sekä perustaa tänne tukikohtia ja asevarastoja. Tässä sopimuksessa Yhdysvallat sitoutuu vain kunnioittamaan Suomen lainsäädäntöä, ei noudattamaan sitä, ja kunnioittamisen suhteenkin asetetaan vahvoja varauksia.

Puhemies! Kun eduskunta hyväksyi tämän DCA-sopimuksen kesällä 2024, se hyväksyi sen siinä käsityksessä, että ydinenergialain ydinasekielto turvaisi Suomen ydinaseettomuuden. Sopimus hyväksyttiin poikkeuksena perustuslakiin juuri sen perustuslain 1 §:n 1 momentin täysivaltaisuutta rajaavan vaikutuksen vuoksi. Vieraille valtiolle annettiin DCA-sopimuksella ennennäkemätön valta käyttää Suomen aluetta. Nyt tätä perustuslaki-poikkeusta ehdotetaan laajennettavaksi ja vieläpä joukkotuhuoseiden, siis ydinaseiden, sallimista koskien. Se ei ole mielestäni missään määrin hyväksyttävää, ei perustuslainkaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

näkökulmasta. On selvää, ettei DCA-sopimuksen mukaan Yhdysvalloilla ole mitään velvollisuutta kunnioittaa etenkin Suomen poliittisia näkemyksiä ydinaseiden suhteen sen jälkeen, kun laissa olevat rajoitteet on purettu. Sopimuksen mukaan tällaiset poliittiset näkemykset tai kannat eri asioista voidaan ottaa huomioon, mikä on tätä kunnioittamistakin kevyempi muotoilu. Nyt ulkoasiainvaliokunnan lausuntoon jätetyssä eriävässä mielipiteessä katsotaan, että mikäli tämä ydinasekielto puretaan laista, tulisi DCA-sopimukseen itsessään edellyttää kirjausta ydinaseiden kiellostä. Käytännössä se varmasti tarkoittaisi sopimuksen irtisanomista ja uudelleen neuvottelua — näin voi olla. Joka tapauksessa tällainen käsitys sai tukea myös valiokuntien asiantuntijalausunnoissa.

Ydinasekiellon poistamisen ulko- ja turvallisuuspoliittinen vaikutus ja vaara on siinä, että Yhdysvaltojen ydinaseiden oletetut kohteet Venäjällä sijaitsevat aivan Suomen rajan tuntumassa, muun muassa Murmanskin ja Kuolan alueella. Ydinasekiellon poistaminen lisäisi riskiä, että Yhdysvallat käyttää taktisia ydinaseita Suomen aluetta tai ilmatilaa hyödyntäen näihin kohteisiin iskemiseksi suurvaltojen aseellisen konfliktin eskaloituessa ydinsodaksi, tai kenties jo ydinsodan uhatessa. Suomeen sijoitetut ydinaseet tai ydinaseisiin tai niiden kauttakulkuun liittyvä infrastruktuuri olisivat silloin sotilaallinen kohde, mikä ilman muuta heikentäisi Suomen turvallisuutta.

Tämän esityksen taustalla vaikuttavat Pohjois-Atlantin liitto Naton suunnitelmat ydinaseitten hajauttamisesta osana Naton ydinasesuunnittelua, kuten tulikin jo todettua. Niin sanotun ydinpelotteen taustalla on ajatus, että Venäjä pidättäytyisi rajoitetusta ydinaseis-kusta, koska se pelkäisi Naton vastaiskuja, jolle tämä ydinaseiden hajautus antaisi enemmän mahdollisuuksia. Mutta tosiasiaassa asetelma johtaisi kuitenkin siihen, että Venäjän pitäisi tiedossa olevien eurooppalaisten ydinasetukikkojen lisäksi maalittaa hyvin laajasti myös kohteita, joiden sijaintia se ei voi varmuudella tietää. Näin ollen hajautussuunnitelmat pikemminkin lisäisivät ydinsodan riskiä. Hajautus ei ole este ennalta ehkäisevälle iskulle, vaan se päinvastoin altistaa suuremman osan Euroopasta sekä konventionaalisille että ydinaseiskuille. Taktisten ydinaseiden käyttökynnys on lisäksi strategia alhaisempi, mikä sekä aiheuttaa eskalaatorisikin. Taktisten ydinaseiden kantolaitteet ovat myös usein kaksikäyttöisiä, ja silläkin on eskalaatorisikin vahvistava vaikutus ihan väärinymmärrysten vaarankin vuoksi.

Ydinaseiden hajauttamiseen liittyen useat eurooppalaiset maat ovat muuttamassa hävittäjiään ydinaseiden käyttöön soveltuviksi. Kysymys on keskeisesti amerikkalaisista F-35A-hävittäjistä, joita myös Suomi on päättänyt tilata 64 konetta. On mahdollista, että osa Suomenkin tilaamista hävittäjistä voidaan muuttaa ydinaseita kantamaan kykeneviksi kaksikäyttöhävittäjiksi. Tämä mahdollisuus lisää vielä erikseen Suomeen kohdistuvaa eskalaatorisikin, jos ydinaseet sen alueella sallitaan.

Arvoisa puhemies! Ehdoton ja kattava ydinasekielto on pidettävä Suomen lainsäädännössä. Suomen tulisi puolustaa pohjoismaisen ydinaseettomuuden linjaa, toimia aseistariisunnan ja ydinaseettoman maailman puolesta sotaa, militarismia vastaan ja maailmanrauhaa edistäen. — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

17.40 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Tässä nousivat kunnioitetun valiokunnan puheenjohtaja Auton puheenvuorossa esiin nämä asiantuntijat ja heidän aseistamisensa. Itse totean siihen, että mielestäni siellä oli tutkijoita, yliopiston saralla toimivia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

ihmisiä sekä järjestöjä eri suunnista ja he yhdessä vähän eri kulmista esittivät kritiikkiä ja duubioita suhteessa tähän esitykseen. Itse ainakin koen niin, että kun on tällaista kritiikkiä — ja mielestäni aiheellista, kun ottaa huomioon sen, että näihin asioihin liittyen vaikka tähän turvallisuuspoliittiseen kontekstiin, mitä tämä lakiesitys tuo mukanaan, ei ole vastattu — itsekin toivoisin siinä mielessä sitä, että pyrittäisiin vastaamaan näiden asiantuntijoiden esittämään kritiikkiin eikä jaottelemaan asiantuntijoita niihin, jotka tietävät, ja niihin, jotka eivät tiedä. Se tässä oli pohjalla.

Sanon myös tästä strategisesta hämmäisyydestä, joka totta kai, kun puhutaan turvallisuuspolitiikasta, puolustuspolitiikasta, on varmasti monella tapaa tarpeellista, että strategisen hämmäisyyden ei kuulu kohdistua kansalaisiin, ei lainsäätäjiin. En aio myöskään toistaa niitä puheita, mitä tuolla pöntössä aikaisemmin esitin liittyen vaikka tähän päätöksentekoon, DCA-sopimukseen, mutta yksi iso asia tässä nykylainsäädännössä, joka vielä on voimassa, on ollut se, että se on ollut selkeä signaali suomalaisille siitä, että tähän maahan ei tule ydinaseita. Suomalaiset ovat voineet luottaa siihen, että tänne ei ydinaseita tule, ja jatkossa näin ei enää olisi. Mielestäni tähän ajatukseen liittyy myös vahvasti tunne turvallisuudesta. Itse annan tälle tulokulmalle ison, miten sen nyt sanoisi, arvon siitä, että myös tämä on turvallisuudentunnetta. Toivon, että myös tämän luottamuksen suhteen jatkossa toimitaan mahdollisimman vahvalla otteella olemalla avoimia ja puhumalla niin paljon kuin suinkin on mahdollista puhua ydinasepolitiikastamme, toiminnastamme, jos tämä lakiesitys tällaisenaan eteenpäin menee. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.43 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tästä on hyvä jatkaa edustaja Furuholmin jälkeen, koska tässä isossa kuvassa on kysymys luottamuksesta siitä, missä ollaan, ja sen vuoksi tuossa puheenvuorossani kaipasin sitä, että tämän salin pitäisi mennä yli hallitus—oppositio-rajojen näitä asioita käsitellen, niin että siitä löytyy viime kädessä yhteisymmärrys. Silloin kansalaiset tietävät, että tämä on semmoinen kysymys, jossa nyt on kaikilla yhteinen intressi viedä ja tässä ei politikoida eikä tehdä mitään muuta vaan vain turvallisuus on pääkohtana. Sen vuoksi siihen olisi pitänyt satsata paljon enempi, mitä nyt ei ole tehty, kun tässä viedään väkisin yhdellä tavalla asiaa eteenpäin. Tämä vielä korostuu sen vuoksi, että tässä puhutaan aika paljon niin kuin mielikuvista, salaisista asioista, joista ei täällä voi puhua, mutta niitä on jossain tuolla. Senkin takia tätä pitäisi pystyä käsittelemään niin, että me löydämme tässä yhteisen linjan.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä laki vai tämä selontekokäsittely: Nyt jos tästä tulee selontekokäsittely, niin tästä tulee kohta samanlainen mantra kuin meillä on ollut hallitusohjelmassa, että puolueeton tai liittoutumaton tai joku muu mantra, joka koko ajan vain pitää toistaa, toistaa, toistaa. Tämä tuo sellaisen ulottuvuuden, ja sitten kun se on kerran purettu, niin kuin meilläkin tämä on purettu nyt Natoon liittymisen myötä, niin sitten ollaan toisessa tilanteessa. Sen vuoksikin tässä sen lain olisi pitänyt olla, ja kyllä lakeja muutetaan kriisien keskellä varsin nopeasti, jos on sellaiseen tarvetta. Tässäkin näkövinkkelissä olisi se rauhan aika aika selkeässä tilanteessa ollut lainsäädännön kautta, kun se olisi pidetty täällä lainsäädännössä niin kuin se meillä oli aiemmin.

Itse olen työskennellyt ydinvoimalaitoksella ja tiedän, kuinka hyvin niitä asioita siellä katsotaan kaikkien turvallisuustekijöitten ja muitten osalta. Tämä ei ole pieni kysymys. Rauhanomaisessa käytössä se on tosi tarkkaa, ja kuinka tarkkaa se on sitten siellä sotilaal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

lisella puolella? Varmasti vielä paljon tarkempaa. Tässäkin mielessä näen tämän todella huolestuttavana, että tätä viedään niin kuin käärmettä pyssyyn koko ajan eteenpäin ja tätä vuorovaikutusta yli hallitus—oppositio-rajojen ei tehdä loppuun asti kunnolla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.46 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Mielestäni ei ole oikein sanoa, että tätä viedään kuin käärmettä pyssyyn, vaan tähän viedään aivan normaalissa lainsäätämisyjärjestyksessä, jossa toki eduskunta on saanut sitten poikkeuksellisen paljon tietoa päätöksentönsä pohjaksi. Puolustushallinto on tämän lain sinänsä normaalin lainsäädäntöprosessin aikana kyllä tarjonnut kaikille kansanedustajille mahdollisuuden päästä esimerkiksi turvaluokitellun tiedon ääreen. Tosiaan esimerkiksi mietintövaliokunnassa kuullut kaikki ne asiantuntijat, jotka ovat olleet sen tiedon äärellä, ovat puoltaneet tätä lakiesitystä. Siksi ehkä oli hyvä käydä läpi myös keskustelua siitä, millaisia asiantuntijalausuntoja valiokunnassa on saatu.

Todella on tosiasia, että pelotteen tulee olla kunnossa juurikin rauhan aikana, jotta se voi toimia pelotteen logiikan mukaan eli tuoda sen turvan, mikä siitä on ajateltu olevan, että se itsessään estää painostusta, se itsessään estää tilanteiden kriisiytymistä ja viime kädessä estää sodan syttymisen. Siksi tämä muutos on tärkeää tehdä nyt eikä siinä vaiheessa, kun esimerkiksi Suomi olisi painostuksen kohteena tai Euroopassa käytäisiin sotaa. Ja todella varmasti se tärkein tämän keskustelun huoli häivyttäväksi on tosiaan se, että kuten ajankoh-taisselonteossa, jonka mietinnön tänään ulkoasiainvaliokunta on saanut valmiiksi, tode-taan, Suomi ei aio sijoittaa ydinaseita alueelleen. Ne prosessit, jotka tähän liittyvät, taas on käyty hyvin puolustusvaliokunnan nyt käsittelyssä olevassa mietinnössä läpi.

Eli Suomen päätösvalta, Suomen suvereniteetti näihin asioihin tulevat jatkossakin turvatuiksi. Siinä mielessä ei eduskunnan eikä suomalaisten tarvitse olla huolissaan, että ta-pahtuisi mitään sellaista, mitä me emme toivo. Mutta se meidän kaikkein tärkein toive eli Suomen turvallisuuden vahvistaminen menee nyt monta askelta eteenpäin tällä lakimuu-toksella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.48 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Vielä tuosta, käytettiin sanaa ”luot-tamus”, ja se on varmasti suuri asia silloin, kun ollaan täällä eduskunnassa opposition ja hallituksenkin kanssa tekemässä asioita yhdessä, ja myös kansallisen turvallisuuden asia. Jos meillä luottamus katoaa, keskinäinen luottamus, me ollaan melko hukassa. Me varmas-ti kaikki tiedetään, että politiikkaa ja näitä asioita hoidetaan yhdessä ja se yhdessä tekemi-nen perustuu siihen luottamukseen. Luottamushan rakentuu toinen toistemme arvostami-sesta ja kunnioittamisesta. Eli luottamus on se iso asia myös meidän kesken, ja lainsäädän-töprosessi on ihan normaali, läpinäkyvä, avoin, ei mikään käärmettä pyssyyn -asia, vaan ihan normaalisti käydään näitä asioita läpi — jokainen saa tietysti käyttää retoriikkaansa hyväksi. Mutta ihan normaalisti, läpinäkyvästi ja avoimesti tehdään tätä päätöstä tässä sa-lissa. — Kiitoksia kaikille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

17.49 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vastaan nyt vielä nopeasti tähän ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon kirjaukseen, jossa todellakin puhutaan ”sijoittamisesta rauhan aikana”. Kuten aikaisemmassa puheessa totesin, tämä rauhan aika -määritelmä on varmasti ihan tarkoituksellisista syistä hämmäinen ja sana ”sijoittaminen” ei kata esimerkiksi kauttakulkua, joka sitten taas toisaalta täällä lainsäädännön puolella nyt tehdään mahdolliseksi. Eli siinä mielessä nämä eivät nyt ole mitenkään yksi yhteen. On varmasti parempi, että siellä selonteossa jotain on, jonkinlainen signaali siitä, että asia on nyt niin kuin noteerattu, että mitä lainsäädännön puolella tapahtuu, mutta valtava epätasapaino tässä on.

Vielä totean edustaja Auton puheisiin, että olen itse ollut siinä käsityksessä, että me ihan täysmääräisesti olemme kuuluneet Naton pelotteen alle. Sellaista puheenpartta aikaisemmin ei ole eteeni tullut, että tämä lainsäädäntö olisi välttämätöntä sen takia, että me siihen kuuluisimme, vaan olen ajatellut, että olemme täysmääräisesti sekä tämmöisen konventionaalisen pelotteen että ydinasepelotteen suojassa, ja se kai on Naton ajatuskin. — Ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.51 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tätä käsitellään ihan asiallisesti tässä eduskuntasalissa. Siitähän tässä ei ole kysymys. On kysymys siitä, kuinka paljon tässä tehdään sellaista valmistelutyötä yhdessä, jossa katsotaan tämä sisältö niin, että se yhdessä täällä voidaan käsitellä ja viedä niitä asioita sillä tavalla eteenpäin. Siihen kysymykseen minä en ole saanut vastausta, miksi tätä ei pystytty viemään sillä tavalla yhdessä läpi vaan tätä vietiin niin kuin käärmettä pyssyyn yksipuolisesti. Oli päätös tehty, ja sitten ei enää mikään muuttunut sen jälkeen. Tämä on se ongelma, joka tämän lain käsittelyssä on tullut esiin. Tämä vain selitetään kaiken näköisillä salaisilla asioilla, mutta ei jatketa sitä syvää yhteistyötä hallitus—oppositio-rajaa yli turvallisuuspolitiikassa, mikä vuosikymmeniä tässä maassa oli.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.52 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä kuulla tämä prosessikritiikki, ja uskon näin, että tämä kuullaan varmasti myös valtioneuvostossa. Olennaista varmasti on se, että tästä itse asiasta taidamme sitten lopulta olla aika yksituumaisia.

Ehkä tosiaan vielä tähän edustaja Furuholmin puheenvuoroon totean sen, että hän on täysin oikeassa siinä, että Suomi on siis aiemminkin ollut kyllä täysimääräisesti Naton 5 artiklan tuoman turvan piirissä, ja tuon turvan viimekätinen tuottaja on tietysti se ydinaseen tuoma pelote, ja näin on jatkossakin. Mutta se, mitä olemme oppineet ja miksi tämä lakimuutos on tärkeä, on se, että sillä, että poistamme omasta lainsäädännöstämme nämä ydinaseisiin liittyvät ydinenergialain 4 §:n mukaiset rajoitteet, me voimme kantaa oman kortemme kekoon, että tuosta yhteisestä pelotteesta tulee mahdollisimman vahva. Ja kun yhteinen pelote on mahdollisimman vahva, silloin se tuo myös Suomelle maksimaalisen turvan. Siksi tämä on välttämätöntä tehdä, ja siksi tämä tehdään nyt, jotta Suomen turvallisuus lisääntyy.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2026 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 72/2026 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.